

INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK I MATERIAŁU ROŚLINNEGO W BADANIACH MONITORINGOWYCH

I. Metodyka pobierania próbek materiału roślinnego w celu oznaczenia pozostałości metali ciężkich i pestycydów.

1. Termin pobierania próbek.

Próbki materiału roślinnego pobierane będą tylko z upraw polowych, w fazie dojrzałości konsumpcyjnej w ustalonych terminach;

- truskawki - II połowa czerwca lub I połowa lipca
- marchew - I połowa września
- ogórki - II połowa lipca lub I połowa sierpnia
- jabłka sierpień / wrzesień
- kapusta biała - październik
- ziemniaki - lipiec /wczesne odmiany/ lub wrzesień /późne odmiany/
- żyto - lipiec / sierpień
- pszenica - lipiec / sierpień

2. Pobranie próbki ogólnej, jej wielkość.

Z uwagi na konieczność przekazania części pobranej próbki do najbliższej placówki IOR celem oznaczenia pozostałości pestycydów, wielkość pobranej próbki ogólnej musi być zgodna z wymogami podanymi przy każdym gatunku.

Przy pobieraniu próbek materiału roślinnego należy uwzględnić następujące zasady:

- truskawki - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych rzędów. Wielkość próbki ogólnej - 2,0 do 2,5 kg .
- marchew - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych miejsc. Wielkość próbki ogólnej - 2,0 kg .
- ogórki - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych roślin / wzdłuż przekątnej powierzchni /. Wielkość próbki ogólnej - 2,5 do 3,0 kg .
- jabłka - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych drzew; owoce należy zrywać uwzględniając różne strony drzew, różną wysokość i głębokość korony Wielkość próbki ogólnej - 2,0 kg .
- kapusta biała - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych rzędów. Wielkość próbki ogólnej - 10 sztuk.
- ziemniaki - liczba punktów pobierania próbek pierwotnych uzależniona jest od wielkości pola : 1 - 5 ha - 10 punktów 5 - 10 ha - 15 punktów
W każdym punkcie pobrać bulwy spod 5 losowo wybranych krzaków.
Wielkość próbki ogólnej – 5 kg
- zboża - wyznaczyć losowo 10 poletek próbnych o pow. 0,25 m² z których należy ścinać całe rośliny. Próbką ogólna - 2 kg ziarna.

3. Pakowanie i oznaczanie próbek ogólnych.

Pobrane próbki ogólne należy pakować w worki z folii polietylenowej /nie używanej do żadnych innych celów/; truskawki - do nowych łubianek. Opakowania zamknąć w sposób gwarantujący autentyczność próby oraz niezmiennosc jej składu.

Na opakowaniu każdej próbki ogólnej musi znajdować się trwałe oznaczenie, umożliwiające jej identyfikację w oparciu o protokół pobrania. Oznaczenie wykonać zwykłym ołówkiem na białej tekturze, którą po zawinięciu w folię należy przymocować do opakowania próbki ogólnej.

4. Protokół pobrania próby.

Do każdej próbki materiału roślinnego należy dołączyć protokół zawierający następujące dane:

- nr punktu /miejscowości/ wg wykazu
- nr kolejny próbki w danej miejscowości

- nazwisko, imię rolnika
- województwo, gmina, wieś
- pobrana roślina / odmiana /
- powierzchnia uprawy
- data pobrania próby
- specjalista terenowy - imię, nazwisko, miejsce pracy, nr telefonu / faksu /

5. Transport próbek ogólnych.

Próbki należy możliwie jak najwcześniej po pobraniu dostarczyć do laboratorium analitycznego wraz z protokołami próbobrania. W czasie transportu próby muszą być zabezpieczone przed zanieczyszczeniem lub wzajemnym ich wymieszaniem. Próbki powinny być dostarczone do laboratorium w tak zaplanowanym terminie, aby umożliwić natychmiastowe wykonanie wymienionych czynności:

- analizy w świeżym materiale,
- wstępnych prac analitycznych,
- właściwego zabezpieczenia próbek przeznaczonych do przechowywania.

II. Pobieranie próbek materiału roślinnego w celu oznaczania zawartości azotanów i azotynów.

Badania obejmują następujące uprawy - sałata, rzodkiewka, burak ćwikłowy, szpinak, kapusta biała, marchew, pietruszka /korzeń/, ogórek, kalafior, seler, pomidor, ziemniaki.

Metodyka pobierania i zasady dotyczące oznakowania, pakowania i transportu są takie same jak w rozdziale II.

Wielkość próbki ogólnej -

- warzywa korzeniowe / marchew, pietruszka, seler, burak, rzodkiewka / - 1-3 kg
(w zależności od wielkości i gatunku: małe -1 kg ; duże - 3 kg)
- warzywa liściowe / sałata, szpinak / - 0,5 kg

- warzywa kapustne - ok. 2 kg

-kalafior- ok.1 kg

z kilkunastu losowo wybranych roślin
pobrać 1/4 główki

- ziemniaki - ok. 2 kg

- pomidory - 1-2 kg / małe owoce 1 kg ; duże owoce 2 kg /